

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกัญชง ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นางสาวธิดากัญญา แสนอุดม
ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

การอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับกัญชง (Hemp)

กัญชง (Hemp) : เมล็ดพันธุ์รับรอง

- ประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ เรื่อง กำหนดลักษณะกัญชง (Hemp) พ.ศ. 2562 (ข้อ 5)
- เมล็ดพันธุ์รับรอง มีลักษณะเป็นเมล็ดพันธุ์กัญชง (Hemp) ที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ในใบและช่อดอก ไม่เกินร้อยละ 1.0 ต่อน้ำหนักแห้ง ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยการตรวจวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด และเป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตร

- พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมวด 4 การรับรองและการควบคุม มาตรา 28

ผู้ใดประสงค์จะได้หนังสือรับรองพืชชนิดใดให้เป็นเมล็ดพันธุ์รับรอง พันธุ์พืชขึ้นทะเบียน หรือพันธุ์พืชรับรอง ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

การขอให้ออกหนังสือรับรองและการออกหนังสือรับรอง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 พ.ศ. 2547

การออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

พันธุ์พืชขึ้นทะเบียน (Notified Variety)

เจตนารมณ์เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่นักปรับปรุงพันธุ์พืช และเป็นหลักฐานแสดงการจดแจ้งชื่อพันธุ์และรายละเอียดของพันธุ์ เปรียบเสมือนการทำบัตรประจำตัวพันธุ์พืช

ทั้งนี้ หนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนและหนังสือรับรองพันธุ์พืชรับรองไม่เป็นการให้สิทธิแก่เจ้าของพันธุ์พืช หรือสิทธิคุ้มครองพันธุ์พืชแต่อย่างใด

คุณสมบัติของพันธุ์ที่จะขอหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

- มีคุณสมบัติเป็นพันธุ์ (DUS)

1. ความแตกต่าง (Distinctness) มีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่นอย่างเด่นชัด
2. ความสม่ำเสมอ (Uniformity) มีลักษณะประจำพันธุ์ที่แสดงออกมาจากพันธุ์กรรมที่จำเพาะต่อพันธุ์นั้น
3. ความคงตัวของพันธุ์กรรม (Stability) มีการแสดงออกของลักษณะประจำพันธุ์ทุกครั้งที่ปลูกจากส่วนขยายพันธุ์

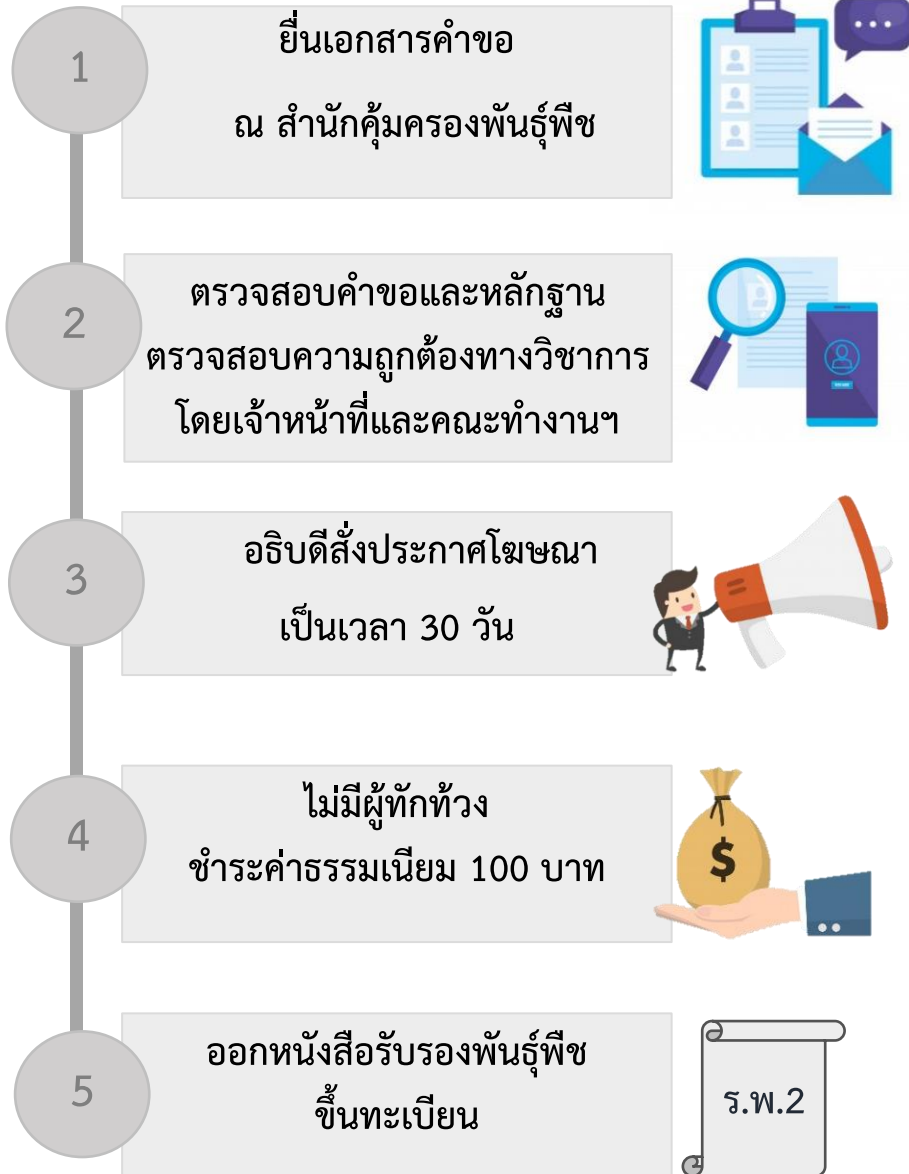
- เป็นพันธุ์ที่มีการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์

- เป็นพันธุ์ที่ได้จากการคัดเลือกจนเป็นพันธุ์ใหม่

- เป็นพันธุ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ โดยยังมีชื่อ ประวัติ และลักษณะเช่นเดิม

ขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

ไม่มีผู้ใดทักท้วง

- ผู้ยื่นคำขอชำระค่าธรรมเนียม
- อธิบดีกรมวิชาการเกษตรออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

มีผู้ทักท้วง

- เข้าสู่กระบวนการทักท้วง
- ตกลงกันได้ > ออกหนังสือรับรอง
- ตกลงกันไม่ได้ > ยกเลิกคำขอ

ข้อมูลและเอกสารที่ต้องแจ้ง

1. คำขอ ร.พ.1 ที่กรอกข้อมูลและลงลายมือชื่อผู้ขอ
2. ข้อมูลที่มาของพันธุ์พืชที่จะขอขึ้นทะเบียน
  - 2.1 ชื่อพันธุ์
  - 2.2 แหล่งที่มา/ประวัติพันธุ์/วิธีการปรับปรุงพันธุ์
  - 2.3 ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์ (ต้น ใบ ดอก ผล ราก)
  - 2.4 ลักษณะอื่นๆ เช่น ปริมาณสารสำคัญ
  - 2.5 รูปภาพ ต้น ใบ ดอกและผล
3. เอกสาร/หลักฐานยืนยันตัวตนบุคคล/นิติบุคคล
4. หนังสือมอบอำนาจ (กรณีมอบอำนาจ)
5. กรณีเป็นพืชยาเสพติด ต้องได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ *ต้องมีหนังสือรับรองจาก อย.*

การเก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ตามหลักสากล UPOV / CPOV
HEMP (*Cannabis sativa* L.)

ที่	ลักษณะประจำพันธุ์	จำนวนลักษณะ
1	ใบเลี้ยง	2
2	ต้นอ่อนใต้ใบเลี้ยง	1
3	ต้น	10
4	ใบ	6
5	ช่อดอก	3
6	เมล็ด	3

รายละเอียดการเก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์

ที่	ลักษณะประจำพันธุ์
1	ใบเลี้ยง : รูปร่าง (Cotyledon : shape)
2	ใบเลี้ยง : สี (Cotyledon : color)
3	ต้นอ่อนใต้ใบเลี้ยง : ความเข้มของแอนโทไซยานิน (Hypocotyl : intensity of anthocyanin coloration)
4	ต้น : การมีแอนโทไซยานินที่มงกุฎ (Plant : anthocyanin coloration of crown)
5	ใบ : ความเข้มของสีเขียว (Leaf : intensity of green color)
6	ใบ : ความยาวก้านใบ (Leaf : length of petiole)
7	ใบ : การมีแอนโทไซยานินที่ก้านใบ (Leaf : anthocyanin coloration of petiole)
8	ใบ : จำนวนใบย่อย (Leaf : number of leaflets)
9	ใบย่อยใบกลาง : ความยาว (Central leaflet: length)
10	ใบย่อยใบกลาง : ความกว้าง (Central leaflet : width)

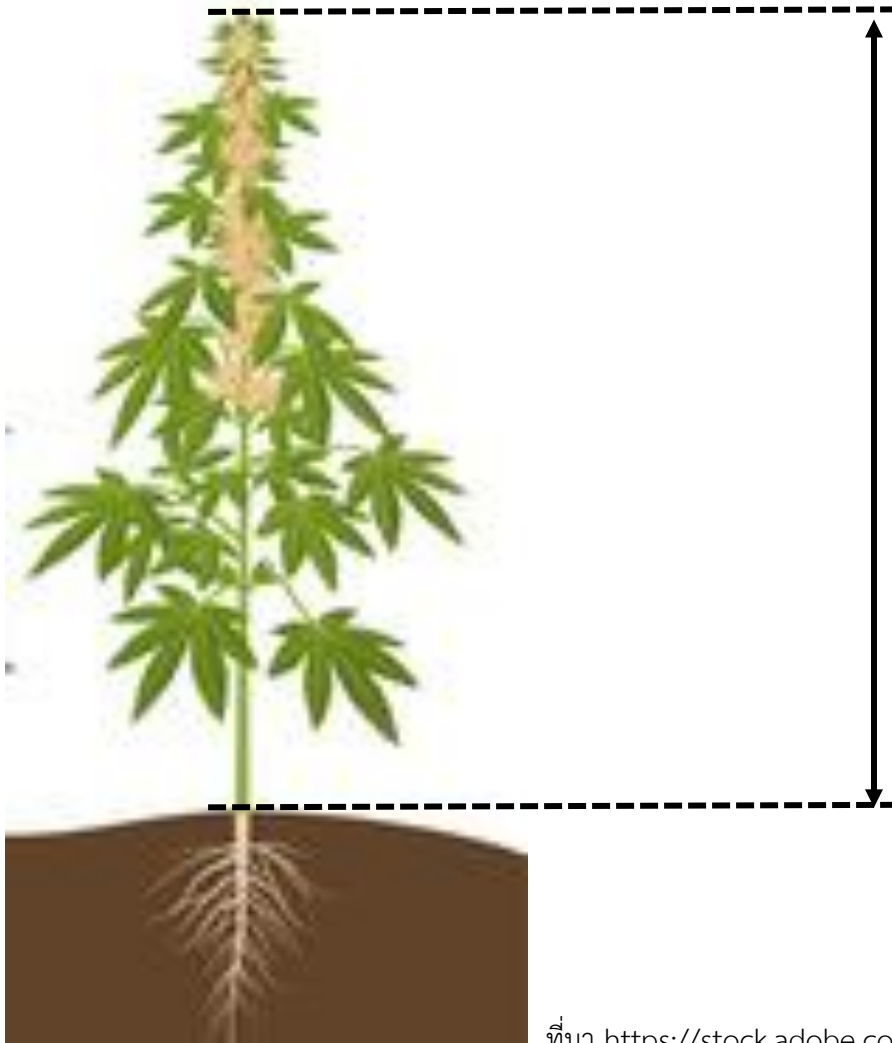
รายละเอียดการเก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์

ที่	ลักษณะประจำพันธุ์
11	ระยะเวลาดอกเพศผู้บาน (Time of male flowering)
12	ช่อดอก : การมีแอนโทไซยานินที่ดอกเพศผู้ (Inflorescence : anthocyanin coloration of male flowers)
13	ช่อดอก : ค่าสาร THC (Inflorescence : THC content)
14	ต้น : สัดส่วนของต้นสมบูรณ์เพศ (Plant : proportion of hermaphrodite plants)
15	ต้น : สัดส่วนของต้นเพศเมีย (Plant : proportion of female plants)
16	ต้น : สัดส่วนของต้นเพศผู้ (Plant : proportion of male plants)
17	ต้น : ความสูงสภาพธรรมชาติ (Plant : natural height)
18	ลำต้นหลัก : สี (Main stem : color)
19	ลำต้นหลัก : ความยาวปล้อง (Main stem: length of internode)
20	ลำต้นหลัก : ความหนา (Main stem : thickness)

รายละเอียดการเก็บข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์

ที่	ลักษณะประจำพันธุ์
21	ลำต้นหลัก : ความลึกของร่อง (Main stem : depth of grooves)
22	ลำต้นหลัก : การมีไส้ไม้เมื่อตัดตามขวาง (Main stem : pith in cross-section)
23	เมล็ด : น้ำหนักเมล็ด 1,000 เมล็ด (Seed: 1,000 seed weight)
24	เมล็ด : สีเปลือกเมล็ดชั้นนอก (Seed : color of testa)
25	เมล็ด : ลวดลาย (Seed : marbling)

การเก็บข้อมูลต้น

ความสูงต้น

การเก็บข้อมูลความสูงต้น
วัดจากโคนถึงปลายยอด

การเก็บข้อมูลต้น

ตัดตามขวาง

ไม่มีหรือบาง

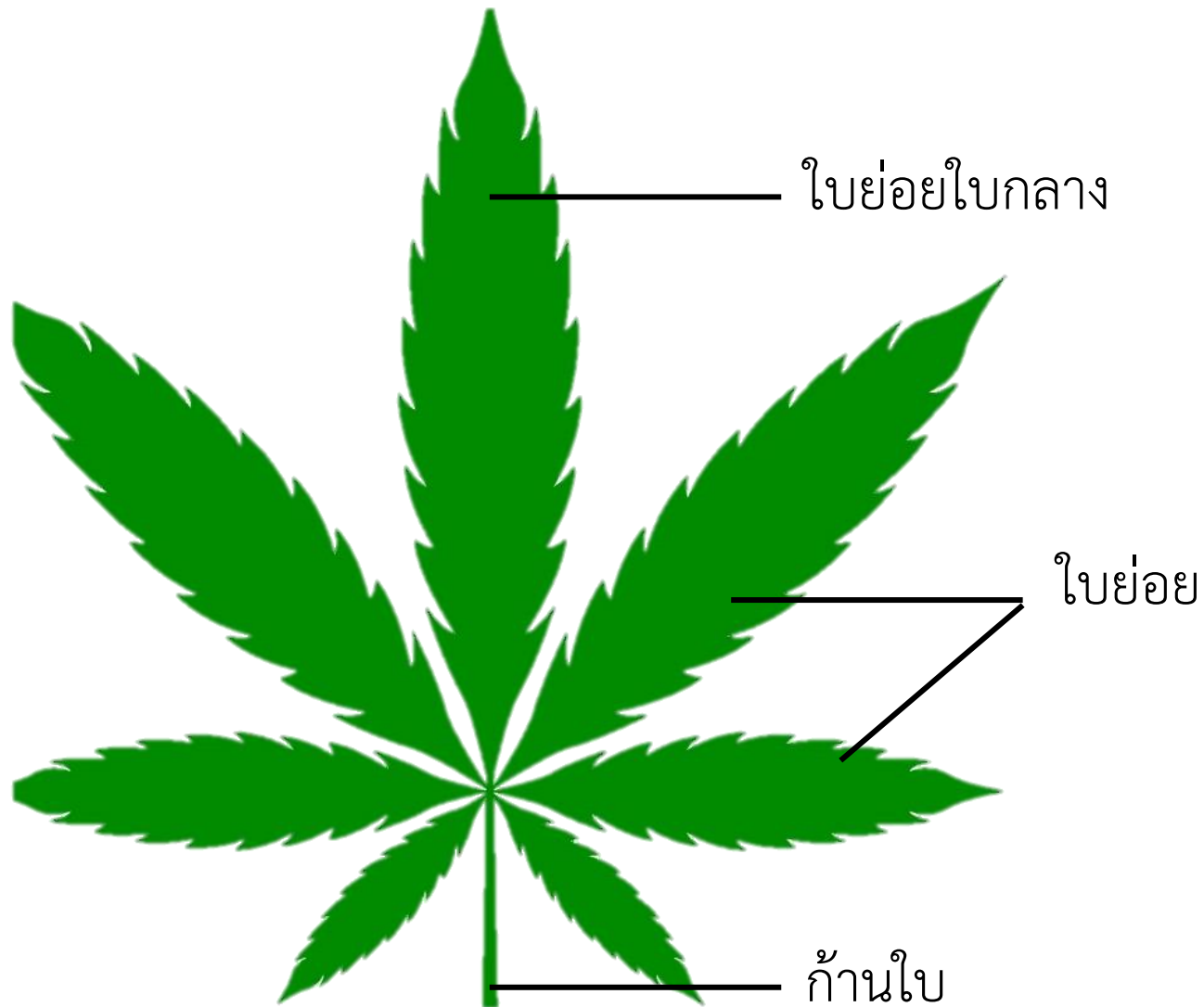
ปานกลาง

หนา

การเก็บการมีไส้ไม้เมื่อตัดตามขวาง
เก็บข้อมูลเมื่อเมล็ดแข็งร้อยละ 50
ในต้นเพศเมียและต้นสมบูรณ์เพศ

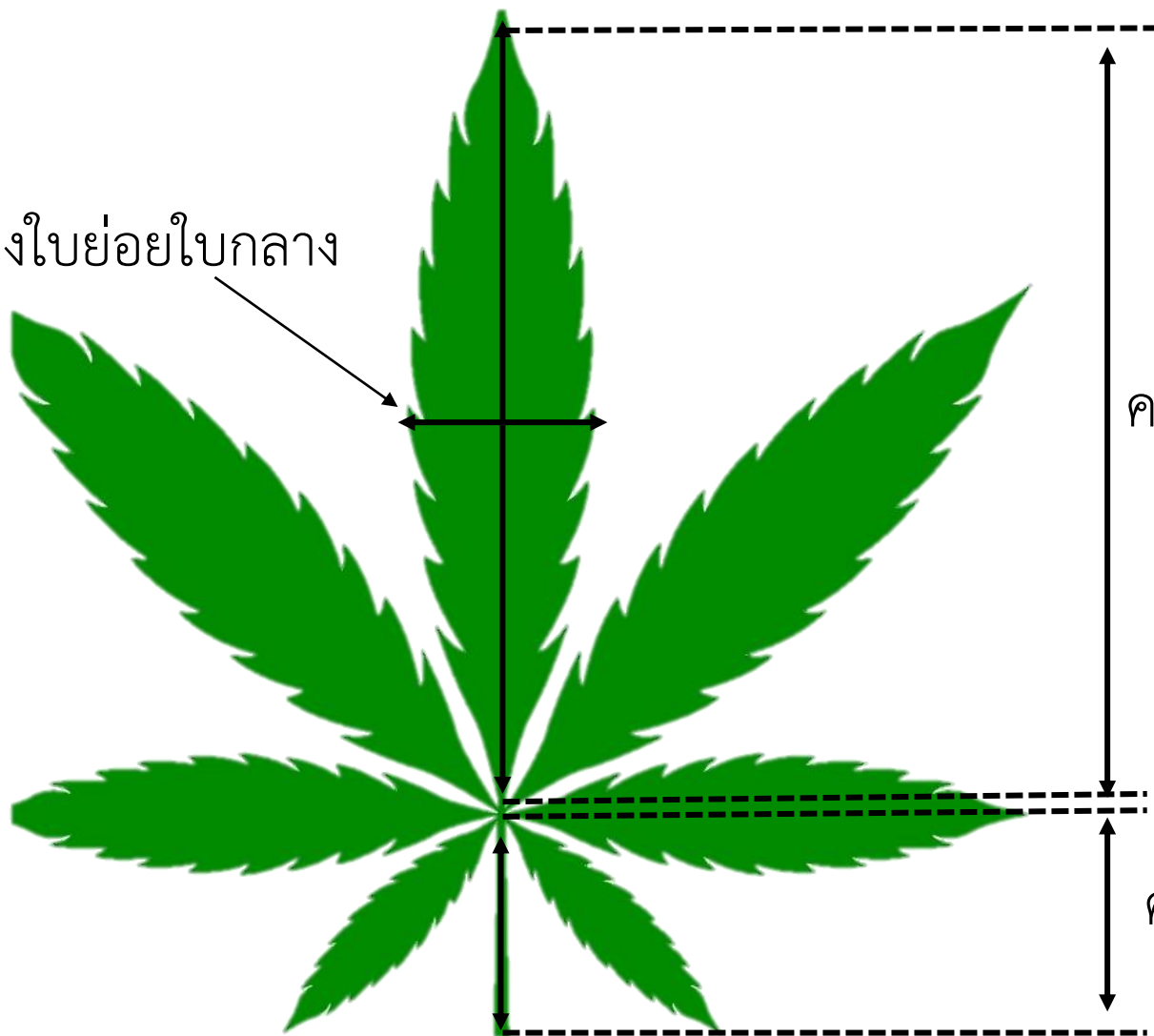
การเก็บข้อมูลใบ

การเก็บข้อมูลใบ ให้เก็บข้อมูลใบ
ในใบคู่สุดท้ายที่เจริญเติบโตเต็มที่

การเก็บข้อมูลใบ

ความกว้างใบย่อยใบกลาง

ความยาวใบย่อยใบกลาง

ความยาวก้านใบ

การเก็บข้อมูลใบ ให้เก็บข้อมูลใบ
ในใบคู่สุดท้ายที่เจริญเติบโตเต็มที่

การเก็บข้อมูลเมล็ด

ความเข้มของลวดลายเมล็ด

อ่อน

ปานกลาง

เข้ม

พันธุ์กัญชาที่ได้หนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

ผู้ได้รับหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน

1. มูลนิธิโครงการหลวง
2. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

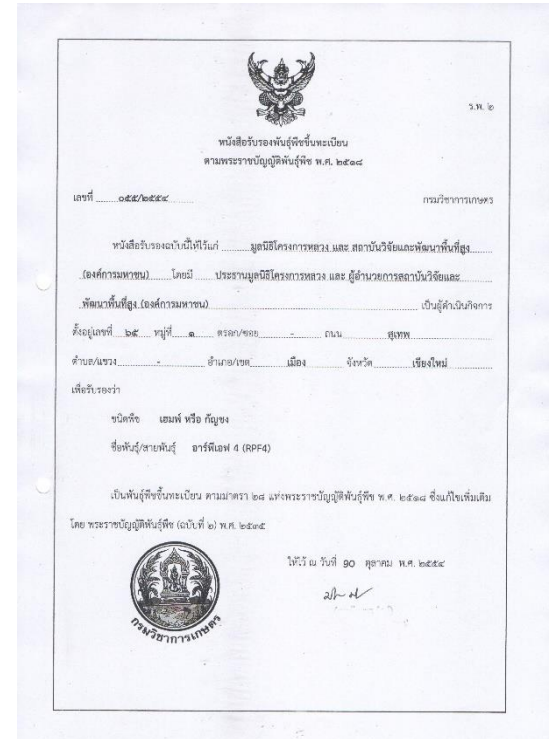
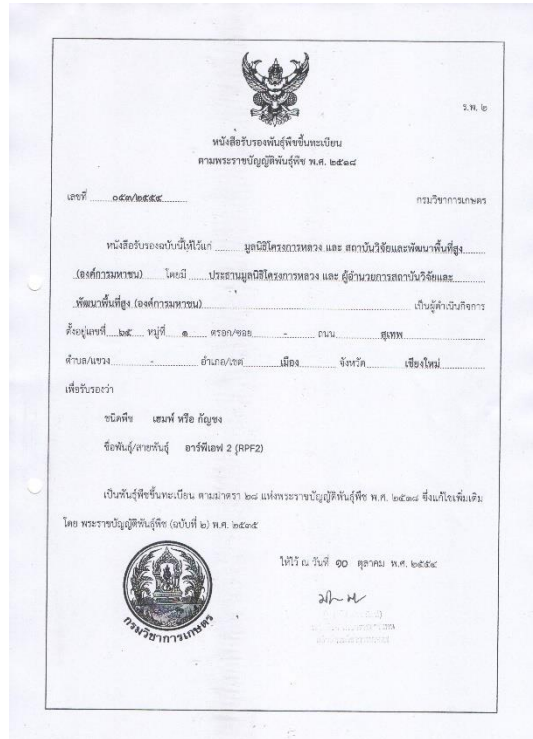
จำนวน 4 พันธุ์ ได้แก่

- กัญชา พันธุ์อาร์พีเอฟ 1 (RPF1) (เลขที่ 559/2554)
- กัญชา พันธุ์อาร์พีเอฟ 2 (RPF2) (เลขที่ 560/2554)
- กัญชา พันธุ์อาร์พีเอฟ 3 (RPF3) (เลขที่ 561/2554)
- กัญชา พันธุ์อาร์พีเอฟ 4 (RPF4) (เลขที่ 562/2554)

ดูข้อมูลได้ที่ www.doa.go.th/pvp/

พันธุ์กัญชงที่ได้หนังสือรับรองพันธุ์พืชชั้นทะเบียน

- กัญชง พันธุ์อาร์พีเอฟ 1 (RPF1)
- กัญชง พันธุ์อาร์พีเอฟ 2 (RPF2)
- กัญชง พันธุ์อาร์พีเอฟ 3 (RPF3)
- กัญชง พันธุ์อาร์พีเอฟ 4 (RPF4)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตร

พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม : การนำเข้าเมล็ดพันธุ์กัญชง/กัญชา (สิ่งไม่ต้องห้าม)

- เตรียมเอกสารตามเงื่อนไขการนำเข้าสิ่งไม่ต้องห้าม
  1. ใบรับรองสุขอนามัยพืช (PC) ออกโดยหน่วยงาน NPPO ของประเทศต้นทาง
  2. ใบรับรอง Non-GMO ออกโดยผู้ค้า/หน่วยงานรัฐ/เอกชนของประเทศต้นทาง
- การนำเข้า
  1. ลงทะเบียนผ่านระบบ NSW (National Single Window) เพื่อแจ้งการนำเข้า
  2. เอกสารที่ต้องแนบมาด้วยสินค้า ได้แก่ ใบ PC, ใบ Non-GMO, invoice, packing list, airway bill
  3. เจ้าหน้าที่ด่านฯ ทำการตรวจหาศัตรูพืช
    - หากไม่พบจึงจะตรวจปล่อย
    - หากพบศัตรูพืชทั่วไปจะแนะนำให้ทำการกำจัดก่อนตรวจปล่อย
    - หากพบศัตรูพืชกักกันจะทำลายหรือส่งกลับต้นทาง

ขอบคุณค่ะ

นางสาวธิดากุญ แสนอุดม
ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

02 940 7214 090 698 9564 thidakuns@hotmail.com

การอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวกับกัญชง (Hemp)